
Informacje Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej

Nr 2

czerwiec 2006

Rada Biblioteczna

27 kwietnia 2006 r. odbyło się posiedzenie Rady Bibliotecznej poświęcone omówieniu: Sprawozdania z działalności Biblioteki Głównej i bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego za rok 2005 oraz propozycji zmian i poprawek do Projektu Statutu PW.

W spotkaniu uczestniczył Prorektor ds. Nauki prof. Tadeusz Kulik.

Pełny tekst sprawozdania jest zamieszczony na [stronie domowej](#). W części sprawozdawczej posiedzenia przedstawiono zadania systemu, ze szczególnym uwzględnieniem zadań wynikających z promocji zbiorów i usług bibliotecznych (np. szkolenia użytkowników, tworzenie biblioteki cyfrowej, wydatki na zakup zbiorów), a także poinformowano o udziale pracowników systemu w licznych szkoleniach, konferencjach i seminariach, których celem jest stałe podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Dyskutowano o wadach i zaletach wprowadzonych w 2005 roku opłat za niedotrzymanie terminu zwrotu wypożyczonych książek. Mimo że wprowadzenie opłat jest uciążliwe dla użytkowników, biblioteka nie może z nich zrezygnować, ze względu na konieczność usprawnienia funkcjonowania systemu wypożyczeń.

W związku z trwającymi pracami nad projektem nowego Statutu PW dyskutowano o planowanych zmianach, w tym o przewidywanej utracie przez starszych bibliotekarzy i kustoszy przywileju 36-dniowego urlopu, a także o zasadach wyboru Rady Bibliotecznej. Z zadowoleniem przyjęto uściślenie zapisów Statutu dotyczących tworzenia bibliografii dorobku naukowego pracowników i doktorantów PW, a także wprowadzenie do projektu Statutu, zapisu o tworzeniu przez system biblioteczno-informacyjny bazy elektronicznych publikacji pracowników i doktorantów PW.

(G.K., J.S.)

POLBIT – współpraca bibliotek uczelni technicznych

21 kwietnia 2006 r. w Bibliotece Politechniki Łódzkiej odbyło się spotkanie przedstawicieli oddziałów udostępniania z bibliotek uczelni technicznych oraz innych

współpracujących bibliotek. Tematem przewodnim spotkania był problem celowości tworzenia systemu dystrybucji dokumentów elektronicznych nazwanego roboczo DOC-POL, na wzór działającego w sieci bibliotek medycznych w Polsce systemu DOC-MED.

Obrady rozpoczęły się od przedstawienia wyników rozсланej wcześniej ankiety. Pytania zawarte w ankiecie dotyczyły wykorzystywania poczty elektronicznej do realizacji zamówień międzybibliotecznych (wysyłanie i przyjmowanie zamówień, przesyłanie plików), korzystania z komercyjnych serwisów zagranicznych, współpracy z polskimi i zagranicznymi bibliotekami, używania modułów wypożyczeń międzybibliotecznych w celu usprawnienia usług świadczonych przez wypożyczalnię. Według wyników ankiety Biblioteka Główna PW jest na pierwszym miejscu jeśli chodzi o liczbę kierowanych do nas zamówień międzybibliotecznych z innych bibliotek politechnicznych (oraz innych technicznych i niektórych uniwersyteckich) – za nami uplasowały się Biblioteka Główna Politechniki Wrocławskiej i Biblioteka Główna Politechniki Łódzkiej.

Po omówieniu wyników ankiety uczestnicy zapoznali się z działaniem systemu DOC-MED. Następnie odbył się pokaz używanego w Bibliotece Główniej Politechniki Krakowskiej komputerowego systemu wypożyczeń międzybibliotecznych INTERLIB oraz prezentacja wykorzystania modułu wypożyczeń międzybibliotecznych systemu ALEPH w Bibliotece Główniej Politechniki Białostockiej. Uczestnicy spotkania mieli także okazję obejrzenia nowoczesnego sprzętu do tworzenia i dystrybucji dokumentów elektronicznych firmy Konica-Minolta.

Po prezentacjach odbyła się burzliwa dyskusja o ewentualnych zaletach i wadach mającego powstać systemu DOC-POL. Ostatecznie podjęto decyzję, że system ten nie powstanie. Na decyzji tej zaważyła opinia, że corocznie zmniejsza się prenumerata czasopism drukowanych, a tylko takie stanowią podstawę tworzenia i przesyłania plików (pliki z czasopism elektronicznych nie są w tym systemie dystrybuowane) oraz duże koszty związane z wdrożeniem i korzystaniem z systemu.

Na spotkaniu zostały też poruszone problemy wypożyczalni międzybibliotecznych, takie jak udostępnianie prac doktorskich, możliwość przesyłania artykułów z czasopism elektronicznych oraz sposoby płatności za zamówione publikacje.

Spotkanie zakończyło się zwiedzaniem gmachu Biblioteki Głównej Politechniki Łódzkiej.

W spotkaniu uczestniczyli: w-ce dyrektor Jan Zaleski oraz Alicja Portacha i Joanna Kamińska.

(J.K.)

9 czerwca 2006 r. w Bibliotece Głównej Politechniki Warszawskiej odbyło się kolejne z tego cyklu spotkanie pracowników bibliotek uczelni technicznych. Tym razem tematem wiodącym były: Czasopisma elektroniczne i drukowane - gromadzenie i sposoby udostępniania. W spotkaniu uczestniczyli dyrektorzy bibliotek oraz pracownicy oddziałów czasopism i ośrodków informacji naukowej zajmujący się czasopismami drukowanymi i elektronicznymi. Zaprezentowano:

- system HAN (Hidden Access Navigator) firmy H+H Software;
- dostęp do elektronicznych wersji czasopism w Politechnice Warszawskiej oraz program do aktualizacji danych – Iwona Socik - BGPW
- Listy „A-to-Z” firm EBSCO i Serials Solutions – Politechnika Łódzka
- LinkSolver – Politechnika Krakowska

W trakcie ożywionej dyskusji bibliotekarze mieli możliwość wymiany doświadczeń na temat sposobów informowania użytkowników o prenumerowanych czasopismach drukowanych i elektronicznych. Dyskutowano również o narzędziach linkujących oferowanych przez profesjonalne firmy, zakupionych lub testowanych przez poszczególne biblioteki, w kontekście zwiększenia użytkowania elektronicznych zasobów pełnotekstowych oraz bibliograficznych baz danych, poprzez integrację zróżnicowanych zasobów informacyjnych nie współpracujących ze sobą w normalnych warunkach. Zwrócono uwagę na konieczność współpracy i szerokiej konsultacji między bibliotekami przy zakupie nowych produktów (np. baz danych, narzędzi linkujących czy systemów zarządzających dostępami elektronicznymi). Spotkanie w gronie pracowników zostało zdominowane przez tematykę związaną z czasopismami elektronicznymi. Ze względu na brak czasu nie zostały poruszone niezwykle ważne problemy dotyczące wspólnej polityki politechnik w zakresie gromadzenia i selekcji czasopism drukowanych. W związku z tym bibliotekarze wyrazili potrzebę ponownego spotkania w tym samym gronie.

Równolegle do prac w gronie bibliotekarzy działów czasopism i ośrodków informacji naukowej odbywało się spotkanie dyrektorów dotyczące m.in. podsumowania dotychczasowych spotkań i zaplanowania tematyki kolejnych.

Uczestnicy seminarium zwiedzili Bibliotekę Główną PW oraz zapoznali się z działalnością poszczególnych oddziałów.

(I.S.)

BazTech

17 maja 2006 r. odbyło się spotkanie twórców bazy zawartości polskich czasopism technicznych BazTech. Pełnomocnicy bibliotek uczestniczących w projekcie dokonali wyboru nowego koordynatora bazy. Zgłoszono dwie instytucje: Bibliotekę Główną Politechniki Krakowskiej oraz Bibliotekę Główną Politechniki Świętokrzyskiej. Zebrani jednogłośnie wybrali Bibliotekę Główną Politechniki Krakowskiej. Przyjęto ustalenia względem współpracy i przejęcia danych oraz wszelkich materiałów, pomiędzy poprzednim i nowym koordynatorem. Przy omawianiu spraw bieżących szczególna uwaga została zwrócona na trwające prace związane ze zmianą oprogramowania BazTech.

Bibliotekę Główną reprezentowali: prowadząca zebranie – dyrektor Jolanta Stepniak, pełnomocnik ds. BazTech Grzegorz Płoszajski, a także Grażyna Komorowska i Mirosława Lewandowska.

(G.K.)

Polskie biblioteki cyfrowe

21 kwietnia 2006 r. w Toruniu spotkali się przedstawiciele 21 bibliotek, w których tworzone są kolekcje cyfrowe. Celem spotkania było określenie możliwości podjęcia współpracy w zakresie stosowania jednolitych standardów dla ich tworzenia, oraz podjęcia współdziałania przy rozwiązywaniu problemów w zakresie prawa autorskiego, warunków równoczesnego przeszukiwania zbiorów wielu kolekcji, a przede wszystkim dla wspólnego dążenia do pozyskiwania środków dla rozbudowy bibliotek cyfrowych. Uczestnicy spotkania sformułowali tekst deklaracji udziału w Konsorcjum Polskich Bibliotek Cyfrowych, a także dyskutowali o warunkach podpisania porozumienia dającego podstawy do zacieśnienia współpracy. Wobec zainteresowania jakie wzbudził projekt powołania konsorcjum PBC prowadzone będą dalsze prace zmierzające do doprecyzowania zasad jego działania i podpisania porozumienia. Kolejne spotkanie jest planowane na koniec czerwca.

(J.S.)

Biblioteka Cyfrowa PW

Na początku maja 2006 r. uruchomiona została Biblioteka Cyfrowa Politechniki Warszawskiej oparta na oprogramowaniu dLibra, najpopularniejszym polskim środowisku do budowy bibliotek cyfrowych, opracowanym i rozwijanym przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo Sieciowe. Biblioteka Cyfrowa PW stanowi kontynuację

prowadzonej od marca 2005 r. Kolekcji Elektronicznej Zbiorów Własnych.

System dLibra wykorzystywany obecnie przez wiodące biblioteki cyfrowe w kraju (m.in. Bibliotekę Wielkopolską i Bibliotekę Kujawsko-Pomorską) jest systemem wielowarstwowym, składającym się z głównego modułu dLibra-Server (odpowiedzialny za całość działania biblioteki cyfrowej) oraz modułów klienckich dLibra – Redaktor (aplikacja pozwalająca na pracę z biblioteką cyfrową) i dLibra – Czytelnik (aplikacja zapewniająca dostęp do zawartości serwera i umożliwiająca korzystanie z publikacji zgromadzonych w bibliotece za pośrednictwem interfejsu opartego o strony WWW).

System dLibra oparty jest na założeniu istnienia 3 typów użytkowników biblioteki cyfrowej: Administratora – zarządzającego biblioteką, Redaktora – tworzącego bibliotekę cyfrową poprzez dodawanie dokumentów i opisów bibliograficznych oraz Czytelnika – użytkownika, mającego dostęp do stron WWW biblioteki cyfrowej.

System pozwala na:

- przechowywanie różnego typu dokumentów cyfrowych,
- zarządzanie dokumentami cyfrowymi znajdującymi się w bibliotece cyfrowej (modyfikowanie, grupowanie, przypisywanie do kategorii tematycznych)
- udostępnianie dokumentów cyfrowych (przeglądanie, wyszukiwanie, zabezpieczanie przed kopiowaniem)
- zarządzanie biblioteką cyfrową (tworzenie grup użytkowników, przyznawanie praw użytkownikom itp.)

Biblioteka Cyfrowa PW umieszczona została na nowym serwerze działającym w systemie operacyjnym Linux – Fedora Core rel.4. Zgodnie z wymogami programowymi zainstalowano dodatkowo maszynę wirtualną języka Java(tm) firmy Sun Microsystems Inc., relacyjną bazę danych PostgreSQL oraz serwer Apache Tomcat pozwalający na uruchamianie aplikacji zgodnych ze standardem Java(tm) Servlets 2.0.

Wdrożenie Biblioteki Cyfrowej w dLibrze, zrealizowane w Ośrodku Informatyzacji BGPW, poprzedzone zostało szkoleniem zespołu osób ją współtworzących w zakresie ogólnego działania systemu i aplikacji redaktora, a pracowników Ośrodka Informatyzacji również w zakresie obsługi panelu administracyjnego i aplikacji zarządzania. Szkolenie przeprowadzili twórcy dLibry, pracownicy PCSS.

Wersja dLibry zainstalowana w Bibliotece Głównej PW, to wersja nowa - 2.2, zawierająca m.in. nowy interfejs do wprowadzania opisu bibliograficznego oraz w aplikacji czytelnika – opcję ‘wyszukiwanie rozproszone’, opartą na protokole OAI-PMH. System dLibra umożliwia zachowanie zgodności przechowywanych danych ze schematem DublinCore, zapewnia możliwość importu

danych z formatu MARC21. W wersji 2.2 możliwy jest import RDF zarówno ze schematu Dublin Core, jak i ze schematu innej biblioteki cyfrowej eksportującej opis bibliograficzny w formacie RDF.

Prace związane z dostosowaniem interfejsu www do potrzeb Biblioteki Cyfrowej PW oraz przenoszeniem zawartości z Kolekcji Elektronicznej Zbiorów Własnych prowadzone były w Ośrodku Informatyzacji od końca kwietnia. Przeniesienie zawartości nie sprawiło szczególnych trudności technicznych, było jednak dość czasochłonne, ponieważ wymagało dostosowania struktury dokumentów do wymogów zapisu w dLibrze oraz zmian w opisach bibliograficznych. Przeprowadzono też kompresję plików i dołączono miniatury okładek wykonane w Pracowni Reprograficznej.

W związku z tym, że wdrożono nową wersję oprogramowania, występowały czasem usterki w działaniu panelu administracyjnego czy aplikacji zarządzania, wyjaśniane na bieżąco przez pracowników Ośrodka Informatyzacji, którzy byli w ciągłym kontakcie z twórcami dLibry.

Pracownicy Ośrodka Informatyzacji administrujący Biblioteką Cyfrową opracowują też skany dokumentów do publikacji, wykonując z nich pliki PDF lub HTML.

Ośrodek Informatyzacji przygotowuje też „Pomoc” – przewodnik dla użytkownika Biblioteki Cyfrowej PW na każdym etapie jej działania.

Biblioteka Cyfrowa pod dwoma adresami <http://bcpw.bg.pw.edu.pl> oraz <http://wut-elibrary.eu> (wersja angielska) uruchomiona została dla użytkowników 12 maja. Przenoszenie całej Kolekcji (ponad 40 dokumentów) zakończono na początku czerwca i od tego czasu link do Kolekcji Elektronicznej na stronie domowej Biblioteki Głównej <http://www.bg.pw.edu.pl> (menu górne na żółtej listwie) zastąpiony został linkiem do Biblioteki Cyfrowej. Wejście na stary adres (URL) Kolekcji Elektronicznej powoduje automatyczne przekierowanie użytkownika do Biblioteki Cyfrowej.

BCPW składa się obecnie z kolekcji:

- Historia nauki i techniki
- Historia Politechniki Warszawskiej
- Skrypty i Podręczniki

W miarę rozwoju Biblioteki Cyfrowej planowane są kolejne kolekcje, m.in. Historia szkolnictwa technicznego.

Dokumenty w BCPW prezentowane są w formacie PDF i HTML. Planowane jest w przyszłości opracowanie dokumentów również w postaci djVu. Korzystanie z formatu PDF, a także djVu wymaga posiadania przez czytelnika oprogramowania do czytania tych dokumentów, ogólnie dostępnego do ściągnięcia na stronach firm Adobe i LizardTech.

Biblioteka Cyfrowa posiada szerokie możliwości wyszukiwania dokumentów:

- wyszukiwanie ogólne
- wyszukiwanie zaawansowane
- wyszukiwanie w indeksach

Te metody, podobne do stosowanych w katalogach bibliotecznych, zapewniają czytelnikowi możliwość dotarcia do pełnych tekstów dokumentów.

Dodatkową zaletą wynikającą z tego, że Biblioteka Cyfrowa PW znalazła się w sieci bibliotek cyfrowych korzystających z dLibry jest wyszukiwanie rozproszone. Pozwala ono użytkownikowi na dotarcie do poszukiwanych publikacji nie tylko w obrębie jednej Biblioteki Cyfrowej, ale wszystkich pozostałych, korzystających z oprogramowania dLibra.

W nowej wersji dLibry wyszukiwanie zaawansowane zostało rozszerzone o dodatkowe możliwości - przeszukiwanie treści, a także szukanie wg czasu umieszczenia publikacji. Dla uzyskania pełnej funkcjonalności zalecane jest korzystanie z możliwie najnowszych wersji przeglądarek internetowych: Mozilla, Netscape Navigator, Internet Explorer. Dodatkowymi usługami, które zapewnia Biblioteka Cyfrowa to możliwość ściągnięcia całości publikacji w formie ZIP oraz możliwość założenia sobie konta, pozwalającego użytkownikowi na otrzymywanie w postaci e-mail powiadomienia o ostatnio dodanych nowościach.

Obecnie Biblioteka Cyfrowa PW liczy ponad 100 pozycji, w tym w części publikacji dostępne jest przeszukiwanie pełnotekstowe.

Ośrodek Informatyzacji, w ramach promowania Biblioteki Cyfrowej, zarejestrował ją w znanych wyszukiwarkach i katalogach typu Google, NetSprint, Eduseek, dopisał linki w Wikipedii w stosownych hasłach oraz opracował materiały informacyjne. Ośrodek Informatyzacji przygotowuje dla pracowników systemu prezentację działania Biblioteki Cyfrowej.

(M.M.)

Internet w Filii BG na ul. Narbutta

12 maja 2006 r. czytelnia Filii BG Narbutta wzbogaciła się o bezprzewodowy dostęp do Internetu. Kluczową rolę odegrała w tej sprawie uprzejmość dr Macieja Horczyczaka i dr Radosława Morka z Instytutu Technologii Maszyn WIP. Już w fazie testów bezprzewodowy dostęp do sieci wzbudzał ogromne zainteresowanie wśród studentów, którzy obecnie coraz częściej odwiedzają naszą czytelnię wyposażeni we własny sprzęt komputerowy (laptopy) i chętnie korzystają z dostępu do Internetu. Przepustowość sieci jest na poziomie 54 Mb/s. W czytelni wywieszono informacje pozwalające na szybką konfigurację własnego sprzętu komputerowego dla potrzeb sieci bezprzewodowej.

Z naszego miesięcznego doświadczenia wynika, że wprowadzenie bezprzewodowego dostępu do Internetu dla czytelników jest bardzo przydatne i ma bezpośredni, bardzo pozytywny wpływ na odbiór przez nich zarówno naszej biblioteki jak i jej usług.

(J.T.)

Witamy Bibliotekę Instytutu ETSIP w katalogu centralnym bibliotek PW

20 czerwca br. w Bibliotece Instytutu Elektrotechniki Teoretycznej i Systemów Informacyjno-Pomiarowych (Wydział Elektryczny) odbyła się miła uroczystość, której celem było oficjalne zainaugurowanie przystąpienia Biblioteki ETSIP do współpracy przy tworzeniu centralnego katalogu zbiorów bibliotek PW. W spotkaniu udział wzięli m. in. przedstawiciele władz wydziału, z Dziekanem prof. Stanisławem Wincenciakiem, pracownicy i dyrektor Instytutu ETSIP prof. Kazimierz Mikołajuk oraz przedstawiciele Biblioteki Głównej, którzy aktywnie uczestniczyli w pracach związanych z udostępnieniem zbiorów tej biblioteki w centralnym katalogu, oraz przedstawiciele dyrekcji BG PW - Jolanta Stepniak i Grzegorz Płoszajski.

Podczas spotkania, wspomniano początki przedsięwzięcia, trud podjętych przygotowań, w tym prace związane z selekcją i przygotowaniem technicznym zbiorów, a także podziękowano władzom wydziału za zakupienie licencji ALEPH umożliwiającej wprowadzanie danych do katalogu. Przekazano też podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się obecnemu statusowi prac, w tym wielu pracownikom BG PW.

Pracownicy Biblioteki Głównej przyłączają się do przekazanych gratulacji i z przyjemnością witają pierwszą bibliotekę instytutową w katalogu centralnym.

(J.S.)

Szkolenia dla bibliotekarzy PW

Od 8 maja do 8 czerwca pracownicy Ośrodka Informacji Naukowej prowadzili szkolenia dla bibliotekarzy systemu biblioteczno-informacyjnego PW. Szkolenia obejmowały takie zagadnienia jak:

- Jak szybko i efektywnie wyszukiwać informacje, z jakich źródeł korzystać i w jakiej kolejności; lokalizacja źródeł w zasobach polskich i zagranicznych bibliotek.
- Bazy bibliograficzno-abstraktowe - krótkie omówienie tabeli baz, szczegółowe omówienie wybranych baz: Compendex, CSA, Scopus, nowe możliwości dla użytkownika, linkowanie do pełnych tekstów.

- Czasopisma elektroniczne - tabela baz, katalog e-czasopisma, lista czasopism (A/Z), katalog centralny PW - linki do e-czasopism; e-czasopisma a wypożyczenia międzybiblioteczne.
- Bazy książek elektronicznych - tabela baz, omówienie każdej z baz, narzędzia interaktywne w bazie Knovel; udostępnianie książek elektronicznych a prawo autorskie i licencje.
- Informacja normalizacyjna i patentowa
- NUKAT i OCLC.

Zajęcia odbywały się w grupach 6-10-osobowych. Dla każdej z nich przewidziano dwa spotkania. W sumie przeszkolono 50 osób podczas 8 spotkań. Szkolenia prowadziły: Anna Tonakiewicz i Iwona Socik, Irena Żukowska (informacja normalizacyjna), Małgorzata Wornbard (OCLC).

Na życzenie uczestników tego rodzaju szkolenia będą organizowane co miesiąc począwszy od września 2006 r. (z wyjątkiem października).

(A.T.)

Szkolenia dla użytkowników

21 kwietnia 2006 r. odbyło się szkolenie dla użytkowników Filii BG PW w Płocku z zakresu bazy SCOPUS. Szkolenie prowadziła z upoważnienia firmy Elsevier Marzena Marcinek (Politechnika Krakowska). Niestety nie dopisali uczestnicy i szkolenie odbyło się przy minimalnym zainteresowaniu potencjalnych użytkowników bazy.

(J.S.)

9 czerwca 2006 r. Ośrodek Informacji Naukowej wspólnie z Biblioteką Wydziału Samochodów i Maszyn Roboczych zorganizował szkolenie dla użytkowników kampusu południowego PW. Szkolenie obejmowało:

- przedstawienie elektronicznych źródeł informacji przydatnych w pracy naukowej - e-książki, e-bazy, e-czasopisma/ Anna Tonakiewicz
- prezentacja naukowych baz danych Scopus/ Marzena Marcinek (Elsevier) Knovel i MyiLibrary/ Marta Maciejewska (Akme Archive).

W spotkaniu uczestniczyło ok. 30 pracowników naukowych, studentów, doktorantów i bibliotekarzy.

(A.T.)

Oddział Opracowania

☺ Czas wakacji jest dla Oddziału Opracowania normalnym czasem pracy. Nie przewidujemy żadnych przerw i zawsze służymy pomocą w każdej sprawie związanej z naszym warsztatem pracy. Obowiązki osoby idącej na urlop będą przekazywane pozostałym pracownikom Oddziału. Katalogowanie zbiorów będzie

się odbywać w normalnym trybie czyli - NUKAT, ALEPH oraz Biblioteka Cyfrowa PW.

Przez cały czas trwają konsultacje i doszkalanie „na życzenie”, pracowników BG oraz sieci bibliotecznej w zakresie katalogowania w formacie MARC21 na oprogramowaniu ALEPH i Virtua. Każdy kto natrafia na trudności podczas katalogowania bądź chce zdobyć samodzielne uprawnienia do katalogowania w naszym systemie jest mile widziany w Oddziale Opracowania.

Równocześnie pracownicy Oddziału doszkalają się biorąc udział w tworzeniu Biblioteki Cyfrowej BGPW. Najnowszym nabytkiem BGPW jest oprogramowanie dLibra w posługiwaniu się którym musimy zdobyć biegłość równą Alephowi i Virtui. Obecnie pracujemy już w 3 systemach oraz stosujemy 2 formaty danych: MARC21, w katalogu OPAC oraz Dublin Core w systemie dLibra.

Oddział Opracowania prowadzi również szkolenia nowych pracowników biblioteki, którzy w ramach praktyk zawodowych uczą się u nas opracowania rzeczowego zbiorów. W planach mamy również przygotowanie kolejnych zespołów do współpracy z NUKAT. Szkoleniem tym razem zostanie objęty Narodowy Zasób Biblioteczny oraz pracownicy biblioteki Wydziału Chemicznego. Pierwszy etap nauki, będący wstępem do pełnej współpracy z Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym, polega na zdobyciu uprawnień kopisty.

Przypominamy i bardzo zachęcamy do korzystania z OCLC. Wejście do katalogu, dzięki Ośrodkowi Informatyzacji zostało bardzo uproszczone. Nie musimy już pamiętać z hasła i pieczęlowicie wpisywać je w rubryki na password. Wystarczy z naszej strony domowej kliknąć na nazwę OCLC(Online Catalog Library Center) i od razu możemy prowadzić wyszukiwania. Jeżeli chcemy z katalogu World Cat korzystać w domu, musimy się przedtem autoryzować jak to ma miejsce przy korzystaniu z czasopism elektronicznych.

W sierpniu przewidywana jest praktyka studenta UW w zakresie opracowania rzeczowego. Kontynuowane będą prace związane ze zmianą układu działowego zbiorów we współpracy z Oddziałem Udostępniania.

(M.W.)

Biblioteka Wydziału Chemicznego

☺ Księgozbiór Biblioteki Wydziału Chemicznego powiększył się o 65 vol. książek zagranicznych.

Książki prezentowane były od 19 do 21 kwietnia podczas wystawy zorganizowanej przez firmę International Publishing Service w Bibliotece Głównej Politechniki Warszawskiej. Zakupione wydawnictwa są

cenną literaturą fachową potrzebną zarówno pracownikom jak i studentom kierunków chemii i biotechnologii.

Obecnie trwają przygotowania do drugiego etapu remontu. W związku z tym rozpoczęły się prace mające na celu przemieszczanie zbiorów (czasopisma i książki) z pomieszczeń na I piętrze do Czytelni i Wypożyczalni Studenckiej na parterze.

(J.K.-M.)

KONFERENCJE I SEMINARIA

TEL-ME-MOR

W dniach 24-25 kwietnia br. w Bibliotece Narodowej odbyły się Regionalne Warsztaty Ekspertów w ramach programu TEL-ME-MOR.

Na pierwszej sesji omówiona została działalność Programu TEL-ME-MOR i Europejskiej Biblioteki Cyfrowej. Druga i trzecia sesja poświęcone były potrzebom badawczym w Nowych Państwach Członkowskich. Dyskutowano w jaki sposób doprowadzić można do poprawy dostępu przedstawicieli świata nauki i edukacji do dobór kultury i zasobów piśmiennictwa naukowego w Nowych Państwach Członkowskich poprzez uczestnictwo w projektach finansowanych ze środków Unii Europejskiej. W przedstawianych projektach MICHAEL, DELOS i eContentPlus szczególną uwagę zwracano na możliwości finansowania bibliotek, zwłaszcza bibliotek cyfrowych. W ramach ostatniej sesji prelegenci z Estonii, Litwy, Łotwy oraz Polski przedstawili przykłady inicjatyw narodowych zrealizowanych w bibliotekach tych krajów dzięki uczestnictwu w różnych programach i projektach Unii Europejskiej.

W warsztatach uczestniczyły: dyrektor Jolanta Stępniaak oraz Beata Kaźmierczak.

(B.K.)

Czasopisma elektroniczne

W dniach 26-28 kwietnia 2006 r. w Bibliotece Głównej Politechniki Wrocławskiej odbyły się warsztaty Czasopisma elektroniczne. Większą część kursu stanowiła część praktyczna, która obejmowała:

- wyszukiwanie wieloaspektowe w serwisach informacyjnych zawierających czasopisma elektroniczne
- tworzenie profili wyszukiwawczych (alertów) w celu otrzymywania bieżącej informacji o artykułach na określony temat lub spisów treści wybranego czasopisma na konto swojej poczty elektronicznej
- instalacja czytników do przeglądania pełnych tekstów dokumentów w innych niż PDF formatach np. DjVu, PostScript.

Najwięcej czasu przeznaczono na zaawansowane wyszukiwanie w przykładowych serwisach w celu

podkreślenia jego znaczenia jako możliwości znalezienia trafnych odpowiedzi. Ten sposób wyszukiwania dzięki rozbudowanym formularzom wyszukiwawczym umożliwia szczegółowe sprecyzowanie zapytania. Eliminuje to znaczną ilość wyników, która najczęściej nie odpowiada rzeczywistym potrzebom poszukującego, a którą otrzymuje on posługując się wyszukiwaniem prostym.

Wnioskiem, który wyłonił się z rozmów kularowych była myśl: kogo należy zachęcać, zainteresować takimi możliwościami wyszukiwania? W odpowiedziach pojawiły się dwie grupy użytkowników:

- studentów starszych lat przygotowujących się do prac dyplomowych oraz innych większych prac w toku studiów, nie posiadających stałego dostępu z terenu uczelni (takiego jak pracownicy)

- pracowników naukowych niechętnych, nie przekonanych do nowych metod uzyskiwania informacji.

Część wykładowa kursu obejmowała następujące zagadnienia:

- zasady zakupu czasopism elektronicznych w ramach konsorcjów i korzyści z tego płynące
- Open Access – zalety tego sposobu dostępu do artykułów, zmiana modelu finansowania, potrzeba wdrażania omawianej inicjatywy wśród naukowców polskich dla rozwoju naszej nauki i edukacji
- prawo autorskie – zasady korzystania z utworu chronionego prawem autorskim, różne pola eksploatacji utworu
- problematyka umów licencyjnych czyli „prawnego zezwolenie na robienie czegoś, co przy jego braku byłoby nielegalne” (Łucja Maciejewska), szczegóły na które należy zwrócić uwagę przed podpisaniem umowy
- rozwój technologii linkowania umożliwiającej użytkownikowi dotarcie do poszukiwanego tekstu na przykładzie serwera linkującego (metawyszukiwarki) LinkSource firmy Ebsco.

Zwrócono uwagę, że przyszłością źródeł elektronicznych jest tworzenie serwisów i narzędzi do zintegrowanego, uporządkowanego udostępniania, w tym prace nad: oznakowaniem serwisów własnym logo biblioteki, unifikacją statystyk użytkownika, hiperłączami do serwisów dostawy dokumentów i wypożyczeń międzybibliotecznych.

Wnioskiem kończącym było podkreślenie nieocenionej potrzeby konsultacji i dzielenia doświadczeń między bibliotekami w ramach poruszanej problematyki celem jak najlepszych decyzji przy zakupie nowych produktów.

W szkoleniu uczestniczyła Elżbieta Owczarczyk.

(E.O.)

Klinika Papieru w Krakowie

8 maja 2006 r. w Bibliotece Jagiellońskiej odbyło się uroczyste otwarcie Kliniki Papieru, które zainicjowało

trwające do 13 maja tematyczne dni otwarte. Celem całej imprezy było przybliżenie kwestii trwałości papieru z okresu XIX/XXw. zwanego kwaśnym.

W Klinice Papieru demonstrowano działanie funkcjonującej już od 2003 r. maszyny do odkwaszania i wzmacniania pojedynczych kart oraz uruchomionej w grudniu 2005 r. instalacji BOOKEEPER do odkwaszania książek.

Zorganizowanym wizytom w Klinice towarzyszyły: wystawa *Stop papyrolizie* oraz wykłady dotyczące zjawiska kwaśnego papieru i jego skutków a także o stanie zbiorów polskich bibliotek i archiwów.

Naszą bibliotekę reprezentowała Hanna Zdunek.

Wszyscy zainteresowani działaniami polskimi w zakresie ratowania dokumentów utrwalonych na papierowym nośniku więcej informacji znajdują na <http://www.bj.uj.edu.pl>.

(H.Z.)

ChemInfo 2006

W dniach 15-16 maja 2006 r. odbyło się zorganizowane przez firmę Akos we współpracy z Elsevier warsztatowe spotkanie dla użytkowników informacji chemicznej 2nd Circular Chemoinformatics Workshops ChemInfo 2006. Przedstawiciele konsorcjum Elsevier zaprezentowali swój nowy produkt – portal DiscoveryGate [www.discoverygate.com]. DiscoveryGate oferuje szeroki dostęp do informacji chemicznej, farmakologicznej, biologicznej, biochemicznej, biotechnologicznej. Zapewnia dostęp do wszystkich baz danych MDL Elsevier min. do CrossFire Beilstein, CrossFire Gmelin, MDL Comprehensive Medicinal Chemistry, MDL Drug Data Report, Encyclopedia of Reagents for Organic Synthesis.

DiscoveryGate zawiera wiadomości na temat ok. 16 mln związków, 11 mln reakcji i 300 mln innych informacji chemicznych. Może być punktem początkowym do wyszukiwania artykułów naukowych poprzez wyszukiwanie oparte na wzorze strukturalnym reakcji. Umożliwia przeszukiwanie czasopism poprzez wprowadzanie różnych danych w połączeniu ze wzorami strukturalnymi lub równaniami reakcji. Dostęp do czasopism elektronicznych jest automatycznie ustawiony we wszystkich bazach danych. Przy przeszukiwaniu Scopusa możliwe jest wyszukiwanie złożone z wyrażenia tekstowego i wzoru strukturalnego. MDL Patent Chemistry Database jest bazą danych ukazującą reakcje razem z testami doświadczalnymi, substancje i ich dane liczbowe, ich przewidywane składniki. MDL Notebook i Isentris pozwalają na dostęp do informacji osobistych i on-line, łączą 'szukanie' i 'zastosowanie'. PASS (Prediction of Activity Spectra for Substances) - a program for in silico screening (program do komputerowego przewidywania właściwości substancji) pozwala na określanie właściwości substancji aktywnych biologicznie, przewidywanie oddziaływań

farmakologicznych i mechanizmów biochemicznych na podstawie wzoru strukturalnego związku chemicznego.

Drugi dzień warsztatów poświęcony został na ćwiczenia praktyczne.

Z formalnego punktu widzenia DiscoveryGate wydaje się być bardzo interesującym narzędziem wyszukiwawczym. Wartość merytoryczną mogą właściwie ocenić fachowi użytkownicy informacji chemicznej.

(A.C)

Serving the Information Society - Libraries in the Digital Age

W dniach 8-13 maja 2006 r. niewielka grupa bibliotekarzy z 11 krajów Europy Wschodniej uczestniczyła w odbywającym się w Monachium kongresie Serving the Information Society - Libraries in the Digital. Wiodącą rolę w organizacji spotkania pełniła Bayerische Staatsbibliothek, główna biblioteka landu Bawarii. Kongres dał możliwość zapoznania się z osiągnięciami wiodących bibliotek Bawarii w zakresie digitalizacji, jak również w zakresie współpracy bibliotek publicznych i uczelnianych przy tworzeniu i udostępnianiu rozmaitych kolekcji cyfrowych. Interesujące okazały się rozwiązania organizacyjne w zakresie tworzenia i udostępniania w sieci komputerowej prac doktorskich przyjęte na kształcącym obecnie ok. 1100 doktorantów Uniwersytecie Ludwika-Maksymiliana w Monachium.

Bibliotekę Główną reprezentował dr Grzegorz Płoszajski.

(G.P.)

Oferta Oxford University Press

15 maja 2006 r. odbyło się w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego spotkanie przedstawicieli bibliotek, w czasie którego, zaprezentowano kolekcje czasopism naukowych Oxford University Press w dostępie on-line.

Pan Kamran Kardan, Library Sales Manager, przedstawił ofertę wydawnictwa, wskazując na funkcjonalność systemu, warunki cenowe dla obecnych i ewentualnych członków konsorcjum (tekst tłumaczono na język polski).

W czasie spotkania, w ramach loterii, wylosowano jedną z bibliotek (BG Akademii Medycznej w Lublinie), która otrzymała w nagrodę roczną prenumeratę kolekcji on-line na 2006 r. oraz dwie nagrody dodatkowe – książki wydawnictwa Oxford University Press.

W prezentacji uczestniczyła Grażyna Komorowska.

(G.K.)

Dzień Boloński w Politechnice Warszawskiej

17 maja 2006 r. odbyło się seminarium zorganizowane przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji Narodowej Agencja Programu SOCRATES, Zespół Promotorów Bolońskich oraz Politechnikę Warszawską poświęcone wdrażaniu bolońskiego systemu studiów do systemu polskiego szkolnictwa wyższego. Swoje referaty

wyłosili dr Tomasz Saryusz-Wolski (Politechnika Łódzka) i dr hab. Ewa Chmielecka (Szkoła Główna Handlowa).

Tematami sesji były: boloński model studiów dwustopniowych i Europejski System Transferu i Akumulacji Punktu (ECTS) oraz systemy zapewniania jakości: zewnętrzny (akredytacja europejska) oraz wewnętrzny.

Wśród uczestników byli m.in.: nauczyciele akademicy odpowiedzialni za dydaktykę oraz przedstawiciele organizacji studenckich.

Po sesji odbyły się prowadzone w dwóch grupach dyskusje, podczas których prelegenci odpowiadali na pytania, dzieląc się swoimi doświadczeniami z wdrażania założeń systemu bolońskiego.

(M.G.)

IATUL

W dniach 22-25 maja 2006 r. Anna Tonakiewicz i dr Grzegorz Płoszajski brali udział w 27 konferencji IATUL (Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Uniwersytetów Technicznych) w Porto. Spośród tematów poruszanych na tegorocznej konferencji szczególnie ważne dla nas dotyczyły szkolenia użytkowników w zakresie sprawnego korzystania z informacji naukowej (information literacy), a nawet prób włączenia tych szkoleń do programów dydaktycznych na poszczególnych kierunkach i poziomach studiów w różnych uczelniach. W jednej z uczelni zdecydowano się zaangażować do prowadzenia lub współprowadzenia tego rodzaju zajęć odpowiednio przeszkolonych bibliotekarzy. Liczymy na to, że na jednej z najbliższych konferencji będzie można się czegoś dowiedzieć o wynikach tej i podobnych prób.

Należy wspomnieć o zaczynającym się rysować nowym kierunku działalności bibliotecznej, określanym mianem „e-science” i wyrażającym się w gromadzeniu, opracowywaniu i udostępnianiu, oprócz publikacji, danych związanych z eksperymentami naukowymi. Może to oznaczać potrzebę ściślejszej współpracy pracowników naukowych z bibliotekarzami także na polu badań naukowych. Problem ten był poruszany również w niektórych referatach. W najbardziej budujących przykładach polegał na włączaniu bibliotekarzy do zespołów naukowych we wczesnym etapie ich prac. W warunkach naszej uczelni taka współpraca zdaje się być szczególnie ważna dla bibliotek instytutowych i wydziałowych.

BG PW na konferencji reprezentowali dr Grzegorz Płoszajski oraz Anna Tonakiewicz.

(G.P.)

IC-SPETO

W dniach 24-27 maja br. w Ustroniu odbyła się *XXIX Międzynarodowa Konferencja z podstaw elektrotechniki i teorii obwodów*. Organizatorzy zaprosili do udziału w konferencji przedstawicieli bibliotek szkół wyższych.

Zagadnieniom informacji naukowej dla techniki poświęcono dwie sesje. Pierwszego dnia konferencji, podczas sesji plenarnej ogłoszono 6 referatów dotyczących kolejno: wykorzystywania indeksów cytowań do badań naukowych, źródeł dla elektrotechniki i metod wyszukiwania informacji, bibliotek cyfrowych, portali dziedzinowych (technika online), rejestracji dorobku pracowników naukowych oraz współpracy bibliotek akademickich z użytkownikiem. Następnego dnia podczas sesji posterowej prezentowano m.in. funkcjonowanie bazy SCOPUS oraz dyskutowano o problemach poruszonych w referatach. Uznano przydatność takiej formy prezentacji informacji oferowanej dla specjalistów.

Materiały z sesji poświęconej informacji naukowej będą publikowane w czasopiśmie Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej

BG PW na konferencji reprezentowała dyr. Jolanta Stępniaak przedstawiając referat: Informacja dla elektrotechniki. Zasady doboru i wyszukiwania. Przegląd źródeł

(J.S.)

Dofinansowanie dla bibliotek

29 maja 2006 r. odbyło się seminarium *Dofinansowanie dla bibliotek. Nowe formy wsparcia*. Jego organizatorem był Instytut LAUDATOR. Przedstawiono nowe lub nieznanne szerokiemu ogółowi fundusze i mechanizmy finansowe służące wspieraniu działalności bibliotek. Omówiono zarówno programy pomocowe ustanowione dla wszystkich członków UE, jak również fundusze obsługujące kilka państw.

Dotychczas najbardziej znane formy pomocy to:

Fundusze Strukturalne - instrumenty Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów UE.

- EFS Europejski Fundusz Społeczny (ang. ESF)
- EFRR Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ang. ERDF)
- EAGGF Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej
- FIGF Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa

Programy Operacyjne – Aby państwa członkowskie Unii Europejskiej mogły korzystać ze środków funduszy strukturalnych konieczne jest stworzenie szeregu dokumentów. Pierwszy z nich to Narodowy Plan Rozwoju - dokument określający cele rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz sposoby ich osiągnięcia. Jego wdrażaniu służą programy operacyjne. Postanowienia są uszczegółowione w Uzupełnieniu Programu. Przygotowanie wniosku o dofinansowanie realizacji projektu i zarządzanie projektem wymaga dobrej znajomości obu dokumentów.

- SPO RZL Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich

- SPO WKP Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw ZPORR Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego
- PO PT Program Operacyjny Pomoc Techniczna
- SPO ROL Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich 2004–2006
- SPO RYBY Sektorowy Program Operacyjny Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb
- SPO TRANSPORT Sektorowy Program Operacyjny Transport

Fundusz Spójności – został powołany w celu zmniejszania różnic w poziomie gospodarczo-społecznym krajów i regionów Unii Europejskiej. Jest instrumentem polityki strukturalnej Unii Europejskiej, lecz nie zalicza się do funduszy strukturalnych. Pomoc z Funduszu Spójności ma zasięg krajowy, a nie regionalny jak w przypadku funduszy strukturalnych. Celem nadrzędnym funduszu jest wzmacnianie spójności społecznej i gospodarczej Unii poprzez finansowanie dużych projektów tworzących spójną całość w zakresie ochrony środowiska i infrastruktury transportowej.

Inicjatywy Wspólnoty - to programy pomocy bezzwrotnej organizowane przez Unię Europejską dla określonych środowisk i grup społecznych, np.: EQUAL, INTERREG III, URBAN, LEADER

Fundusze Przedakcesyjne - instrumenty pomocy Unii Europejskiej dla dziesięciu państw kandydujących, dostępne w okresie przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej

- ISPA Instrument for Structural Policies for Pre-Accession
- SAPARD Środki przedakcesyjne na rzecz rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich
- PHARE Program Phare Spójność Społeczna i Gospodarcza (Phare SSG) ma na celu zmniejszanie opóźnień i nierównomierności rozwoju regionów poprzez promowanie aktywności gospodarczej, rozwiązywanie problemów społecznych związanych z rynkiem pracy, restrukturyzację oraz rozwój infrastruktury.

Programy Wspólnotowe - zostały uruchomione w celu rozwijania szeroko pojmowanej współpracy krajów europejskich. Ich zadaniem jest wspieranie integracji na całym kontynencie poprzez realizację wieloletnich projektów międzynarodowych, realizowanych we współpracy przez różne podmioty. Programy są finansowane ze środków budżetowych UE. Najbardziej znane: Socrates II, Leonardo da Vinci, Kultura 2000, 6. Program Ramowy, [eContentplus](#).

O dofinansowanie dla bibliotek można obecnie występować w następujących programach:

Fundusze Programów Operacyjnych - każdy z nich skoncentrowany jest na kilku wybranych elementach strategii rozwoju stanowiących główne osie problemów rozwoju społeczno-gospodarczego. Dla bibliotek interesujące są:

- Promocja Czytelnictwa - rozwój księgozbiorów bibliotek, rozwój sektora książki i promocja czytelnictwa, rozwój czasopism kulturalnych
- Rozwój infrastruktury kultury i szkół artystycznych
- Rozwój inicjatyw lokalnych
- Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Kultura 2000 - w najbliższym czasie rozpoczyna się Program Kultura 2007. W zgłaszanych projekcie muszą uczestniczyć co najmniej 3 instytucje z 3 krajów UE. Program wspiera przedsięwzięcia kulturalne dotyczące m.in. dziedzictwa kulturowego: dziedzictwa ruchomego i nieruchomego, materialnego i niematerialnego, archiwów historycznych, bibliotek, itd. W nowym Programie będą prawdopodobnie dofinansowane działania związane z gromadzeniem i rozpowszechnianiem informacji w dziedzinie współpracy kulturalnej

Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) - przyznana Polsce kwota w wysokości 533,51 mln euro będzie wykorzystywana w latach 2004-2009. Darczyńcami są 3 kraje EFTA: Norwegia, Islandia i Liechtenstein. Wdrażanie Mechanizmów Finansowych w Polsce odbywa się na podstawie Programu Operacyjnego. Minimalna wnioskowana pomoc to 250 000 euro

Obszary priorytetowe pomocy - środki finansowe w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego - dostępne na realizację projektów w następujących obszarach priorytetowych (dla bibliotek):

- ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii
- ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast

Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki - został utworzony Umową o powołaniu Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, zawartą w dniu 9 czerwca 2000 r. w Štířinie.

Celem Funduszu jest wspieranie współpracy państw Grupy Wyszehradzkiej (Czechy, Polska, Słowacja, Węgry) oraz ich wspólnej reprezentacji w państwach trzecich.

Wymienione cele są realizowane za pomocą wsparcia finansowego dla działań w zakresie promowania i rozwoju: współpracy kulturalnej, wymiany naukowej, badań naukowych i współpracy w dziedzinie edukacji, wymiany młodzieży, współpracy przygranicznej i turystyki. Projekty muszą być powiązane z działaniami Grupy Wyszehradzkiej i być efektem współpracy partnerów Grupy. Muszą posiadać aspekt promocyjny i

być skierowane do szerokiego kręgu odbiorców. Mają wspierać integrację państw Grupy Wyszehradzkiej z UE oraz wewnątrz Grupy. Powinny wspierać inicjatywy lokalne.

Wsparcie (nie może przekroczyć 50% ogólnych kosztów projektu) można uzyskać na:

- small grants – dla projektów maksymalnie 6-miesięcznych, max. dofinansowanie – 4000 EUR
- standard grants – dla projektów maksymalnie 12-miesięcznych, min. dofinansowanie – 4001 EUR

Rzeczpospolita Internetowa - ogólnopolski program grantowy dla społeczności lokalnych z gmin wiejskich, którego celem jest budowanie społeczeństwa informacyjnego poprzez nowoczesną edukację oraz aktywizację mieszkańców polskiej wsi. Biblioteki wiejskie mogą występować o wsparcie na projekty mające na celu wykorzystanie internetu jako źródła informacji, przekształcenie bibliotek w centra edukacyjne i kulturalne.

EContentplus - wieloletni program wspólnotowy (2005–2008) mający na celu zwiększenie dostępności, użyteczności i wykorzystania zasobów cyfrowych w Europie. Jest on kontynuacją programu eContent realizowanego w latach 2001-2004. Polska przystąpiła do programu w 2002 r. Kluczowymi obszarami dla programu eContentplus są: dane geograficzne, treści o charakterze edukacyjnym, treści naukowo-badawcze i kulturalne. Podobnie jak program eContent, eContentplus silnie podkreśla znaczenie wielojęzyczności i wielokulturowości. Nie określa liczby krajów, ani partnerów w projekcie jako formalnego kryterium udziału. Jednak stworzenie konsorcjum, które realizować będzie projekt angażujący jak największą liczbę państw jest niezwykle istotne dla sukcesu projektu.

Część spotkania poświęcona była problematyce przygotowania projektu:

- zasady projektowania,
- elementy projektu,
- definiowanie projektu,
- znaczeniu matrycy logicznej projektu
- studium wykonalności projektu
- najczęściej popełniane błędy w wypełnianiu wniosku.

(E.M.)

Organizacja i zarządzanie w bibliotekach Wielkiej Brytanii.

Centrum Edukacji Bibliotekarskiej Informacyjnej i Dokumentacyjnej (CEBID) oraz Unia Federalistów Europejskich zorganizowały w dniach 13-20 maja 2006 r. wyjazd studyjny do Wielkiej Brytanii. Hasło przewodnie wyjazdu to organizacja i zarządzanie w bibliotekach brytyjskich.

Wielka Brytania posiada jeden z najstarszych systemów bibliotek na świecie, który może być wzorcem dla sieci bibliotek w innych krajach. System składa się z kilku segmentów, z których każdy grupuje biblioteki o

określonych zadaniach i obsługujących konkretne grupy klientów.

Wyróżnia się następujące typy bibliotek:

- biblioteki narodowe - w Anglii (Londyn), Walii (Aberystwyth), Szkocji (Edynburg), które prowadzą 6 placówek
- biblioteki publiczne - około 4 160 placówek
- biblioteki naukowe, uniwersyteckie i instytucji szkolnictwa wyższego

Nadzór prawny nad bibliotekami narodowymi i publicznymi sprawuje Ministerstwo Kultury, Mediów i Sportu, nad bibliotekami szkół wyższych Ministerstwo Edukacji, zaś nad prawodawstwem związanym z dostępem do informacji i handlu informacjami czuwa Ministerstwo Gospodarki.

Prawo brytyjskie nakłada obowiązek finansowania bibliotek publicznych przez samorządy lokalne. Część środków pochodzi ze środków rządowych przydzielanych poszczególnym regionom, część zaś z lokalnych podatków. Biblioteki same mogą też wypracowywać swój dochód np. z usług reprograficznych, kawiarenek, usług świadczonych przedsiębiorstwom – szacuje się, że w ten sposób biblioteki zdobywają kwotę odpowiadającą od 10-15% ich rocznego budżetu (zgodnie z prawem nie mogą pobierać opłat tylko za wypożyczanie książek). Biblioteki biorą również udział w przetargach rozpisywanych przez instytucje państwowe, w ramach których mogą zyskać środki na realizację konkretnych celów. Biblioteki naukowe finansowane są na szczeblu centralnym. Środki przyznawane są jednostkom macierzystym, np. uniwersytetom, które oprócz tych środków mogą przyznać bibliotece wypracowane przez siebie fundusze dodatkowe.

Instytucje wspomagające funkcjonowanie bibliotek:

Museums Libraries Archives Council (MLA) [<http://www.mla.gov.uk>] - finansowany przez Ministerstwo Kultury Mediów i Sportu — narodowy organ doradczy zajmujący się muzeami, bibliotekami i archiwami. Podstawowym zadaniem Rady jest wypracowywanie koncepcji strategicznych, inicjowanie i wspomaganie wdrażania procesów innowacyjnych, doradztwo w zakresie zdobywania środków finansowych, wspomaganie współpracy pomiędzy poszczególnymi regionami Wielkiej Brytanii. Rada ma swoją centralną siedzibę w Londynie oraz dziewięć agend regionalnych.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w zakresie kompetencji Rady wchodzi nie tylko biblioteki, ale też archiwa i muzea. Umożliwia to tworzenie sieciowych powiązań pomiędzy tymi instytucjami, tym bardziej, że wszystkie zajmują się dystrybucją informacji.

Chartered Institute of Information Professionals (CILIP) [<http://www.cilip.org.uk>] - organizacja kierująca swoją działalność do bibliotekarzy, dokumentalistów, archiwistów, bibliotekoznawców i specjalistów ds. informacji naukowej. Zajmuje się akredytacją kierunków

bibliotekarskich, formułuje treści kształcenia, wspiera różnego typu kształcenie bibliotekarzy.

W ramach wyjazdu odbyły się wizyty w:

- bibliotece narodowej - British Library [<http://www.bl.uk/>] - szczególne wrażenie wywiera muzeum biblioteki, prezentujące w pięknych aranżacjach światowy dorobek kultury piśmienniczej między innymi rękopis Fryderyka Chopina; w holu biblioteki eksponowana była kolekcja znaczków i stempli pocztowych Polskich Sił Zbrojnych i Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie z lat 1939-49 M. A. Bojanowicza
- bibliotece centralnej uniwersytetu w Oxfordzie [<http://www.bodleian.ox.ac.uk/>]- na terenie uniwersytetu działa około 100 bibliotek - 40 z nich tworzy uczelniany system biblioteczny z katalogiem centralnym [<http://www.lib.ox.ac.uk/olis>], dostępnym dla całej społeczności akademickiej; pozostałe biblioteki świadczą usługi dla jednostek przy których zostały utworzone; w Bodleian Library przedstawiono realizowany z Google projekt digitalizacji druków pochodzących z XIX wieku [<http://www.bodleian.ox.ac.uk/google>]
- bibliotece centralnej University College of London - podobnie jak w Oxfordzie na uczelni funkcjonuje sieć bibliotek; biblioteka pracuje w systemie Aleph [<http://library.ucl.ac.uk/>]
- bibliotekach publicznych w Alton [<http://ortrackm.missouri.org/~workst3/index.html>], Oxford [<http://www.biblio.org/oxford>], Londynie-Peckham Library [http://www.open2.net/modernity/3_18.htm]
- Museums Libraries Archives Council South East [<http://www.mlasoutheast.org.uk/>]
- muzeum Jane Austen [<http://www.jane-austens-house-museum.org.uk/>]
- School of Library, Archive and Information Studies University College London — szkoła kształcąca na poziomie wyższym bibliotekarzy, specjalistów informacji, dokumentalistów i archiwistów [<http://www.slais.ucl.ac.uk/>].

(A.P.)

Biblioteki XXI wieku. Czy przetrwamy?

W dniach 19-21 czerwca br. w Bibliotece Głównej Politechniki Łódzkiej odbyła się konferencja pt. Biblioteki XXI wieku. Czy przetrwamy? Konferencję poświęcono zagrożeniom dla bibliotek wynikających z rozwoju nowej technologii, koniecznym zmianom w organizacji pracy spowodowanym tworzeniem bibliotek cyfrowych, nowym stylem zarządzania, a także zmianom w zawodzie bibliotekarza, oraz oczekiwaniom i potrzebom użytkowników bibliotek w dobie stale rozwijającej się oferty Internetu.

Dyr. Jolanta Stępniaak wygłosiła referat pt. Koegzystencja bibliotek cyfrowych i tradycyjnych w akademickich systemach biblioteczno-informacyjnych w perspektywie najbliższych 10 lat. Materiały z konferencji będą publikowane, a obecnie są dostępne ze strony domowej BG PŁ

<http://bg.p.lodz.pl/konferencja2006/materialy.htm>.

Jednym z wniosków płynących z konferencji jest stwierdzenie, że postęp w bibliotekach powinien być rozumiany jako integracja z nauką, dydaktyką i kulturą, jako działanie na rzecz całego społeczeństwa — również tych potencjalnych użytkowników, którzy z różnych powodów są określanymi jako „wykluczeni”. Wykluczenie ze społeczeństwa informacyjnego stanowi jedno z poważniejszych zagrożeń XXI wieku, a dotyczy tych wszystkich, którzy nie mając dostępu do Internetu lub nie potrafiąc się nim posługiwać — stają się odrębną kategorią ludzi — pozbawionych szans i możliwości rozwoju, a przede wszystkim współdziałania w społeczeństwie. Dostrzegana jest rosnąca potrzeba badania potrzeb różnych kategorii użytkowników oraz wdrażania nowych programów nauczania, skierowanych na ich potrzeby informacyjne. Biblioteki powinny dostosowywać swoje struktury organizacyjne i metody zarządzania organizacją do bieżących potrzeb jednostek o modelu hybrydowym, w którym przenikają się i współistnieją różne formy usług, udostępniane są różne typy zbiorów.

Nowy model działania bibliotek zakłada współistnienie technologii Google i nowych serwisów bibliotecznych, takich jak multiwyszukiwarki, czy dziedzinowe portale, umożliwi koegzystencję zbiorów na różnych typach nośników i równoległe istnienie bibliotek cyfrowych i nowoczesnych bibliotek dostarczających użytkownikom niezbędnych informacji i poszukiwanych dokumentów. Te nowe zadania sprawiają, że zmienia się zawód bibliotekarza i rosną stawiane nam wymagania. Zarówno w referatach, jak i prowadzonej dyskusji brzmiała nuta optymizmu i wiary w umiejętność bibliotek i bibliotekarzy do dostosowania się do nowych potrzeb wynikających z dynamicznego rozwoju technologii. Nawet jeśli w przyszłości biblioteki będą pełniły bardziej funkcje socjalne, miejsc spotkań i pracy grupowej, to jednak będą również tymi miejscami, gdzie każdy będzie mógł znaleźć nie tylko potrzebną informację, ale też poradę jak jej szukać.

(J.S.)

Polecamy – nowe książki w zbiorach

Luger G.F.: Artificial intelligence
Knowledge management handbook ed. J. Liebowitz
Slack N.: Operations and process management
Dabney J.B.: Mastering SIMULINK
Siler W.: Fuzzy expert systems and fuzzy reasoning
Rangarao K.V., Mallik R.K.: Digital Signal Processing
Shenoi B.A.: Introduction digital signal processing and filter design

(A.O.)

ODWIEDZILI NAS

- grupa bibliotekarzy z Uniwersytetu Opolskiego (opieka Alicja Portacha)
- delegacja z Biblioteki Chmielnickiego Uniwersytetu Narodowego (Ukraina) w ramach objazdu szkoleniowego organizowanego przez Politechnikę Krakowską (oprowadzanie w jęz. rosyjskim Anna Ignaczak)
- grupa studentów, gości Wydziału Elektrycznego, z RWTH Aachen
- grupa bibliotekarzy z Ciechanowa i Pułtusza (opieka OIN)
- przedstawiciele RefWorks – oferujący testowy dostęp do oprogramowania ułatwiającego tworzenie bibliografii załącznikowej.